

Izhaja trikrat na teden - šestih izdajih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutrajje izdaje popoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s "Kazipotom" ob novem letu vred po pošti prejema ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta 6 3-30
četrť leta 3 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Narodno sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v "Goriški Tiskarni" A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziroma.

"PRIMOREC" izhaja neodvisno od "Soča" vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

"Soča" in "Primorec" se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; - v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdaje).

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravištvu.
Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravištvo.

Oglasi in poslanice
se računijo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. - Večje širke po prostoru.
Narodnino in oglase je plačati loco Gorica.

"Goriška Tiskarna" A. Gabršček tiska in zalaga razen "Soča" in "Primorca" še "Slovensko knjižnico", katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsoletno 1 gl. 80 kr. - Oglasi v "Slov. knjižnici" se računijo po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

"Gor. Tiskarna" A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Trgovsko in obrtno društvo.

VI.

Naša obrtnija danes in v prihodnosti.

(Dalje).

Na Slovenskem je kaj veselo narastlo število posojilnic in hranilnic. Tu je zbranega veliko kapitala, ki je pa doslej skoro docela mrtev za razvoj slovenske obrtnije, v kolikor ni razposojen posamičnim obrtnikom. Na stotisoče je denarja, katerega marsikje ne vedo drugače uporabiti kakor da ga zalagajo v druge denarne zavode ali v državne zadolžnice. - Nočemo se tu spuščati v razpravo o našem še precej primitivnem posojilništvu ter grajati naravnost neobčito kričevo brezbriznost za denarne operacije po vzgledu naših sosedov; hočemo le konstatovati, da naši denarni zavodi se niso še nikjer povzpeli do usodepolnega koraka, da bi denar založili v - obrtna podjetja. Toda priti mora čas, da bodo naše posojilnice in hranilnice siljene, iskati odtoka svojemu denarju v obrtnih investicijah. Rodoljubi pa, ki imajo kaj smisla za vseobči blagor naroda, bodo skušali pospešiti ta naravni razvoj in bodo delovali povsod na to, da bodo naši denarni zavodi zalagali del svojih denarjev v tovarniška in druga podobna podjetja, kakor jih vidimo drugod po svetu. Ako ima "Boden-Credit" najrazličnejših tovarnih, ako ima češka "živnostenská" (obrotna) banka tudi velike cukrovarje itd., zakaj bi ne bilo tudi na Slovenskem v manjšem obsegu denarnih zavodov, ki bi zalagali del svojih denarjev v obrtna podjetja, od katerih bo mnogo več dobička nego od navadnih posojil?

Skratka: Slovenci imamo že odlično število kapitalistov, ki bi morali ustanovljati večja obrtna podjetja! To so naši denarni zavodi, naše posojilnice in hranilnice!

Goriški Slovenci smo skrbeli pa še za poseben denarni zavod, kateremu je pogla-

vitni namen prav: povzdiga slovenske obrti in trgovine. To je naša

"Trgovsko-obrotna zadruga", ki posluje od 1. decembra 1897. - Ta zavod je za slovensko obrt in trgovino na Goriškem naravnost epohalnega pomena. In dosedanji uspeh v dobrih dveh letih dokazuje, da bo ta zavod res glavna opora slovenski obrti in trgovini v bodočnosti, da smemo od njega neizmerno mnogo pričakovati. - Ta znameniti denarni zavod, ustanovljen v prvi vrsti za nas trgovce in obrtnike, je najvažnejša narodna pridobitev v zadnjih desetih letih. Zato je le umestno, da si ga ogledamo pobliže.

Prvo ravnateljstvo, na čelu mu ustanovitelj g. dr. Henrik Tuma, je razposlalo 7. oktobra 1897. okrožnico, v kateri čitamo:

"Slovensko ljudstvo na Primorskem bije težak boj za obstanek. Kamor se ozira, od nikoder pomoči! Premožniki, ki prebivajo med nami, ne našega rodu, se nikjer ne naslanjajo na ljudstvo, nikjer mu ne služijo v podporo, v izpodbujo in izgled. Ti imajo v rokah nakopičenega imetja, pridobljenega s trgovino in obrtjo med našim ljudstvom. Imajo v svojih rokah vse izobraževalne zavode za trgovstvo in obrtnost. Stoji in čuje nad nami vsa javna oblast.

Najboljše gospodarske moči zajema naše naravno središče - mesto Gorica. Tje se steka vsa trgovina slovenskih pokrajin, tam se vzdržuje skoro vsa obrt. Vso to trgovino in obrt, vir vsega bogastva v deželi, zahtevajo sodeželanje laške narodnosti za-se, in z vsemi sredstvi izključujejo naše ljudi od dobička in izboljših premoženjskih položajev. Tarejo in zatirajo našega še priprostega trgovca in obrtnika, ako ostane zvest svojemu rodu, svojemu materinemu jeziku.

Žalostno stanje domače trgovine in obrti dokazuje, da dela vsak, ki ni našega rodu in mišljenja, na našo gospodarsko in vsled nje na narodno propast. Sami smo, vsako izboljšavo gospodarskega stanja našega slovenskega ljud-

stva moramo si trdo prislužiti in priboriti z žrtvami - sami.

Naše kmečko in obrtno prebivalstvo peša in peša, ker oddaja pravi in veliki dobiček sodeželanom druge narodnosti, ker je gospodarski odvisno od tujih. Osvoboditev od te odvisnosti zahteva ogromnih žrtev, boj za gospodarski obstoj in napredek je za nepoučeno slovensko ljudstvo neraven, skoro obupen, takó, da ne omaguje pri delu le oni, kogar vodi čista in vroča ljubezen do njega. In s tako ljubeznijo nadahneni so ustanovili goriški rodoljubi, s pritrjevanjem prebivalstva vseh slovenskih pokrajin, zavod, ki ima kot prvi namen: pomagati trgovskemu in obrtnemu stanu do samostojnosti in povzdige. Ta zavod je "Trgovsko-obrotna registrovana zadruga v Gorici" z neomejenim jamstvom, potrjena in vpisana z odlokom c. kr. okrožne sodnije od 31. julija 1897. št. 2274.

Snovalni odbor je v svoji okrožnici od 14. maja 1897. na kratko obrazložil namen in pomen tega zavoda. Nabira naj veliko glavnic z malimi doneski od vseh pokrajin in jo obrača v prid narodni trgovini in obrti. Združil naj v svoji sredi ves obrtni in trgovski stan, da se njega členi med seboj spoznajo in si vzajemno pomagajo. Pristopen naj bo vsakomur, ki je varčen in pošten, udeleži naj se ga tudi prosti delavec.

Vsak deležnik pristopi za pet let. Vsi deležniki, ki so pristopili v teku enega leta, tvorijo eno družbo, en odsek. Vsak odsek upravlja se za-se, deli zgubo in dobiček za-se. Delež znaša 260 (dvesto šestdeset) kron, ki se vplača ali naenkrat, ali v tedenskih obrokih po 1 krono, ali štirinajstrednih obrokih po 2 kroni, ali štiritedenskih obrokih po 4 krono za naprej. Na vsak delež izplača se koncem petega leta 300 kron in poleg tega čisti dobiček, koji odloči občni zbor deležnikov. Zadruga dovoljuje na vsak podpisan delež 300 kron posojila ali predujma, se-

prepričal, da ni nobenega človeka v bližnji. Stopil je k zidu pod dobro zapomnjeno okence. Pregovoril je, in se je dal spoznati Lupu, ter mu povedal, da je prišel z namenom, da bi ga rešil. Toda okence, skozi katero sta se pogovarjala, je imelo dvojnato jako močno železno omrežje, in zid je bil trden in debel, ter ni bilo misliti, da bi se ga moglo prevrtati.

"Vrata čumnate", je dejal Lupo, "niso takó trdna, da bi si ne upal potegniti kake deske iz njih, ali pa sneti doli ključavnice, ali sploh na katerikoli način zlesti ven. Ali denimo, da bi tadi dosegel to, bi mi nič ne koristilo, kajti bil bi še vedno v gradu z dvignjenim mostom in dobro straženimi vrati."

"Za to hočem pa jaz iskati kako pomoč", je dejal glumec in mu povedal, da se prihodnjo nedeljo vrne, ali da ga še pred tem časom zopet poseti.

Tremacoldo je dolgo premišljal in si lomil glavo; nazadnje je dal napraviti dve glumčevi obleki popolnoma jednaki z nekima čudnima čepicama, ki ste bili prevlečeni s svilenom, zeló gosto mrežo, katera se je mogla potegniti doli na obraz, kakor krinka pri bojni opravi. To ni bilo nič kaj izvanrednega ali sumljivega, če so nataknilo

veda proti primernemu poročtvu; na vrednostne papirje, predznakbo na plačo, na knjižne terjatve trgovcev in obrtnikov tudi brez tega. Kolikor deležev po 260 kron kedo podpiše, tolikokrat po 300 kron se mu sme dovoliti predujma. Predujem se vrača s tem, da se vplačavajo tedenski obroki po 1 krono na delež, po 42 v. na obrestih in deležnini takó, da plačuje vsak predjemnik po 1 krono 42 v. na teden za vsakih 300 kron predujma. V teku petih let je povrnil predjem z vplačanim deležem in dobi čistega dobička, kolikor deležniki, ki niso potrebovali predujma.

Zadružniki, ki stanujejo v Gorici, morajo plačevati v uradnih urah v zadružni pisarni. Zunanji zadružniki plačujejo svoje doneske ali ondudkaj, ali po želji dobé poštne položne liste ter plačujejo pri svojem pošt-nem uradu, ali po želji tudi pri zadružnih pooblaščenih, kateri se imenujejo po potrebi v različnih občinah in razglasé v društvenih časopisih. Iz tega se vidi, da je trgovsko-obrotna zadruga pristopna vsakomur po celi deželi, posebno malemu obrtniku in delavcu. Zadruga sprejema tudi hranilne vloge od vsakogar, tudi nedeležnika, po isti poti ter obrestuje vloge za sedaj po 4 1/2 %.

Prva in neobhodna podlaga razvoju trgovine in obrti je varčnost in mejebojno zaupanje. Na tej podlagi se ustanovila trgovsko-obrotna zadruga v Gorici ter storil prvi korak h gospodarski samostojnosti. Iz uspeha te zadruge izvidi se, ali je goriški trgovec in obrtnik razvit in unet dovolj, da se prestopi k ustanovitvi večjih trgovskih in obrtnih podjetij.

Z ustanovitvijo in razvojem teh še-le postanemo gospodarski samosvoji.

Kličemo torej vse prave rodoljube na narodno gospodarsko delo! Družimo svoje denarne moči! Z močnim denarnim zavodom v svoji sredi zmagamo v kratkem vse gospodarske ovire! Poučujmo neuke rojake, dramimo nebriznike! Ni novca ne sme od-

nase še ne vemo kaj take oseba, ki so se bavile s tem, da so kratkočasile ljudstvo. V soboto po noči je Tremacoldo vzel jedno teh dveh oblek in jedno čepico, ter šel tje k Lupovi ječi, in z neko dolgo preklo je z rovinega roba podal skozi okno tiste reči Lupu, razlagaje mu, kaj bi imel storiti. Porazumela sta se gledé kraja in časa, določila znamenja, in lahko noč. "Nasnovala sva, sedaj pa Bog daj srečo", je dejal glumec in odšel.

Prišla je nedelja. Glumec je dospel v grad z novo obleko, s kaj čudno čepico na glavi. Vse se je gnetilo veselo okolo njega. On je pel, godel, poskakoval, uganjal vsakovrstne burke, potegoval doli na obraz svilenom mrežo pri čepici, dvigal jo zopet pa zopet doli, potegoval, izmišljujé se mej tem poino primernih smešnic in dovtipov. Nazadnje je začelo tekanje proti kvintani. Grajski vojaki so se skušali z drugimi iz neke bližnje trdnjave. Ko so nekolikokrat potekli, se je Tremacoldo postavil pred najspretnjšega borilca in se ponudil, da steče z njim dvakrat proti kvintani za stavo; kdor bi še bolje izkazal, naj bi dobil naspretnikovega konja.

(Dalje pride).

- 109 -

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

✱

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Dalje)

K sklepu obedu je bil prinešen na mizo pečen pav. Sicer bi se bilo smelo po tedanjih postavah kaj takoga le «pri viteških obedih» zavživati. Vendar, ker so bili povabljeni sami prijatelji in sorodniki, jih je oskrbnik zaupljivo počastil tudi s to prepovedano jedjo.

"Meni", je dejal Tremacoldo, "pristoji, da razrežem pava, kajti mi glumci smo deležni viteških pravic, tudi če nismo vitezi". To rekši je izvlekel izpod pasa svoje nedavno omišljeno bodalo, in ga vbodel v meso plemenite živali na sredi mize, v znak, da si jo osvaja. Vsi prisotni so uprli oči v tisto orožje z bliščečim srebrnim ročem in z zlatimi okraski, udelanimi v rezilo. Na to so pogledali drug v drugega, in nekdo je rekel z razločnim glasom: «Ravno tako».

Tedaj je hišni gospodar namignil nekemu gostu, ki je sedel ravno nasproti njemu, in mu je dejal:

"Kaj pa se je zgodilo s tistima dvema kosoma?"

"Jednega, tistega gorskega", je odgovoril gost, "imamo še vedno v kletki pri nas v gradu, unega smo oddali proč, a menda ne bo dolgo pel".

"Sem te že razumel!" je dejal Tremacoldo za se, a kazal se je, kakor da bi ga to nič ne zanimalo.

Po končanem obedu so vojaki povabili novega gosta in vse druge, ki so bili pri obedu, k sebi v grad, kateri je bil prav blizu, da bi ga še tam jedno steklenico izpili. Odšli so vsi skupaj, in tam je glumec zopet znal z godbo in petjem vso družbo zabavati, izmislil je nebroj napitnic, pesmij in burk, takó kratkočasnih, dovtipnih, veselih in primernih ukusu tistih predrznih samcev, da jih je kar vse očaral. In ko se je zvečer odpravljal, jim je moral obečati, da se naslednjo nedeljo zopet vrne, ker v gradu so vsak praznik veseli in tekajo proti kvintani. Bili so torej takó sporazumljeni. Ali Tremacoldo, predno je odšel, je vse prevohal in pregledal, spravil jedno besedo iz tega, jedno iz unega, in takó se je končno uveril, da je Lupo res ondi v gradu, in da ga imajo zaprtega v neki čumnati tik rova okolo gradit na severni strani.

Ko se je stemnilo, se je vrli glumec, zavil v svoj plašč, potikal tam okoli. Opazoval je vse in kmalu se je

pasti od nas brez koristi za nas! Razumniki: na delo za narodno gospodarski pro-speh! Vodite ljudstvo v domače zavode, svarite je pred najetimi priganjaci, ki je tolikanj nadlegujejo in zapeljujejo v ptuja društva, v oderuške roke! Od tam prihaja le škoda zapeljancu in celi slovenski deželi, ne pade ni novec plodno na domača tla.

Trgovsko-obrtna zadruga je ljudski zavod; plod, ki ga obrodi, je namenjen ljudstvu, ki ga je ustanovilo! V blagor in pro-speh domačega ljudstva in obrtništva naj se vrši vse njeno delovanje, obrača ves čisti dobiček!

(Dalje pride).

Dopisi.

Iz Št. Petra. — (Odgovor „Prim. listu“.) Banditski dopisun „Prim. L.“ je skušal zopet zasejati prepričanje in razpor med ljudstvo, kakor je to njegova navada. Privlekel je volitve na dan in skušal me pripraviti v zadrego s tem, da me blati pred mojim gospodarjem. No, temu človeku je lahko pomagano, ker je gotovo kakšen umazan konsumnik, kateri misli, da le s tem ohrani svet, ako spravi ves Št. Peter pod zastavo znanih gospodov okrog konsumnih društev. To pa gotovo se ne zgodi, ako se tako napenjajo, kakor na dan volitev. Jaz sem bil po opravi na Starem trgu, ne kakor neki g. kurat iz okolice, kateri se je tam repenčil in klical hudita in Boga na pomoč, da se je ljudstvo nad njegovim vedenjem zgrazalo, in na njega celo pljuvalo. — Mene nima moj gospodar za to, da bi pohajkoval, kakor oni gospod kurat, imam pa pač drugi posel, katerega se vestno držim in se ne vlikam v reči, katere me ne brigajo. To naj si zapomni oni gospod, ker on gotovo svoje službe tako vestno kakor jaz ne opravlja, ker ako bi jo, bi ne imel ničesar iskati na Starem trgu. Kar se pa tiče „Slovenske zveze“, sem bil sam jeden prvih udov, jaz torej ne morem rovatiti proti njej, pravico pa imam, izustiti svoje mnenje, kako bi lahko društvo bolj vsevalo, kar je tudi mnogo gospodov pritrnilo.

Par gospodom sem seveda trn v oči, ker nisem hotel tako plesati, kakor so oni zvižgali, to pa njim ne gre v glavo v njihovi nezmožljivosti.

Jaz imam svoje prepričanje, in ga ne prodajam za par litrov vina; tega seveda ta korumpirana banda ne more umeti, da niso vsi taki kakor oni! Zato kriče: strani z njim! Kdor se ne pokori njihovim poveljem, treba ga vničiti; in geslo v to svrhu jim je laž! — Nič drugega ne odgovarjam, ker druga podtikanja me ne zadevajo. Govoril pa bom odslej še vedno tako, kakor se zdi prav meni! Capito?

Tisti, katerega je opravljal kaplan Ličan na shodu „kat. slov. del. dr.“ v nedeljo na Gorisčeku, in tisti, katerega obira zadnji „Pr. list“.

Iz Srednjega, dne 21. febr. Velika revščina je nastala v naših gorah zaradi slabih letin. Sadjarji, in ga tudi še dolgo ne bo zaradi letošnjega snega in zledu, ki je provzročil nam toliko škode, da bomo trpeli leta in leta. Kako naj plačamo davke, ko se za živje nimamo. Nihte se ne zmeni za nas, od nikoder ni pomoči! Ker je tako slabo pri nas, je odšlo skoro vse, kar je moškega spola, to je: mladenči in gospodarji, po svetu, največ na Štajersko, služiti si kruh. Vsled tega pa trpé zemljišča in premoženja, ter vse pride pod nič, ako nam vlada ne priskoči na pomoč. Vsled elementarnih ne-zgod si ne vemo kako pomagati, pridelka ne bo, in če je še kodi kaj, saj ne moreš skoro nikamor nobene reči speljati, ker ceste so tako slabe, da je joj! Ni še dolgo od tega, ko je mrtvec ubil živega moža. Kje so naši državni poslanci, ki bi prišli na pomoč obnemoglemu ljudstvu? Domačin.

Iz Kobarida, 20. februarja. — Pri nas vlada splošna nevolja, ker se je ubegli grof zopet tako nečastno vsilil v državni zbor. Vse zabavlja, kako more „voditelj“ dr. Gregorčič priporočati moža, ki sam pravi, da ne razume niti našega jezika. Kako bo poznal se naše želje in potrebe! Bog nas znanaprej varuj takih poslancev in voditeljev!

Nasproti temu pa uživa naš deželni poslanec g. dr. H. Tuma vse zaupanje v zavednem našem trgu. Vsi smo zanj, hočemo ga imeti v deželnem zboru tudi znanaprej, pa naj Toni Podkletenkov se tako laže o njem.

„Gorico“ pri nas redko kdo vidi. Eno dobivajo pri Zganu, ker jo plačuje vikar Mašera v Št. Mavru; drže jo pa menda zato, ker prihajajo po dvakrat na teden tje gg-nunci iz okolice na kvartince: zato pa drugi pivci vedno bolj izostajajo in utegně se zgoditi, da izostanejo popolnoma. Enako se neki drug obrtnik, katerega pa nočemo v javnosti posvariti. — Kurat na Libušnjem jo vsiljuje. V Drežnici vlada pa le „Prim. List“, kateri vsiljuje tamošnji vikar, ki tudi sam plačuje. Za nekega kmeta zdaj noče več plačati; a kmet tudi lista noče v hišo. Ljudstvo se vedno bolj zaveda. (Naročnikov na „Primorcu“ je precej! Uredn.)

Občni zbor naše „Narodne Čitalnice“ je bil prav zanimiv. Član ni noben duhovnik. Ali poslali so na zbor dva duhovnika. Edeu je spustil dolgo govoranco, da duhovniki pristopijo vsi, ako Čitalnica zavrne ta smradljivi „Slov. Narod“ in druge liberalne liste (misli je „Soča“). Toda člani so se mu le smejali. Dobil je odgovor, da je Čitalnica obstajala doslej brez njih, „bo tudi znanaprej, naj le ostanejo, kjer so: jih prav nič ne potrebujemo. — Uni je odgovoril: „Torej nočete z nami složno živeti?“ — Kapa kosmata, ta nam jo je zagodel. Mi smo vedno mislili, da prihajajo duhovniki v Kobarid služiti ljudstvu, s katerim naj lepo v miru in ljubezni živé; zdaj pa smo slišali, da moramo mi plesati tako, kakor bodo oni godli, ker moramo z njimi složno živeti! — Ali Kobaridci smo gluhi na tako uho, zato smo oba duhovna odpodili. Brez njih vlada v društvu najlepši mir. Kamor se oni vrinejo, je zdražba in sovraštvo takoj v ognju!

Iz županije Kred pri Kobaridu. — V „Soči“ je bilo sporočeno, kako je neki duhovnik nesramno nalagal nevedne svoje ovčice, da je dr. Stanič framacon, dokazovaje svojo bečasto laž s tistimi tremi zvezdicami „* * * v „Sočinem“ članku „Dr. Stanič — dr. Tonkli“. Ta prevrli dušni pastir je vikar Sedej v Borjani. Imenujem ga, da ga bo svet poznal in da bo vedel, kako nesramnih sredstev se poslužujejo nekateri služabniki Kristusovi v ostudnem boju proti svojemu bližnjemu.

Vikar v Kredu je čitateljem že znan.... Poleg drugih neprečastnih lastnostij ima tudi to, kakor njegov vredni tovariš v Borjani, da kvasari o časti svojega bližnjega kar tje v dan in ne pomisli prav nič, kako velik greh je obrekovanje. Pa hoče biti še vreden duhovnik in naš učitelj v krščanskih resnicah. Pravil je, da g. Gabršček je izdal — kalamon in da je v prejšnjih letih prihajal celo k nam v hribe agitirat za Gregorčiča, ker je dobival — lepa plačila; Gabršček dela vse le za svoj žep, je pobožno lagal, — no, k sreči ni nalezel vselej na poslušna ušesa, marveč je dobival krepke brce po ustih.

Da taki duhovniki nimajo dovolj ugleda pri ljudeh, je samo po sebi umevno. Zato se nam je zdelo skoro prav, da so prišli v Sedlo misijonarji iz Ljubljane. Ali ti so naredili se več zdražbe v naših krajih. — Eno pridiga je bila samo proti „Soči“ in „Primorcu“, t.j. „proti slabim, umazanim časnikom“. Kakor so ga naučili naši nunci! Po tistem pridiganju je bil neki naročnik „Soče“ pri spovedi. Spovednik je hotel, da mora „Soča“ pustiti, a naročnik je dejal, da tega nikdar ne stori, raje gre brez odveze domov. Naposled mu je prepustil le vso odgovornost za dušo in mu dal odvezo. — Glejte: Tak o predržno se skrunijo naše cerkve in spovednice v strankarske hujškarije! Utegne se zgoditi, da bo ljudstvo s palico podilo take hujškatce iz občine! To si zapomnite!

Domače in razne novice.

Poroka. — Danes se je poročil g. Jos. Platzer, c. kr. sodni svetnik v Sezani, z g.čno Ant. Černetovo iz Tomaja.

Odlikovan je bil s častno svetinjo za 40-letno zvesto službovanje g. Ant. Kascia, c. kr. davk. sluga v pokoju v Gorici.

Odhodnica. — G. dr. Karol Triller s svojo gospo soprogo je odpotoval danes skozi Gorico v Ljubljano. Narod naš v tej deželi se mu je tako omilil, da se je le s težkim srcem ločil od njega. Kako težko so ga pustili Tolminci iz svoje sréde, je povedal dopis v zadnji številki. — Ločitev ta-

kega moža iz naše dežele pomeni za goriske Slovence veliko izgubo. Nismo ga znali pridržati in pridobiti za narodno in politično delo, in to je značilno dovolj za naše razmere. Žal, stokrat žal! Naj bi vrli rodoljub pa v Ljubljani izkoristil skušnjaje, katere si je pridobil o naši deželi; tudi tam bo imel prilike dovolj, da bo čisto naš — tolmač. Vse dobro v beli Ljubljani!

Za „Šolski dom“ je nabral g. Josip Makuc, trgovec v Gorici, o priliki ženitovanja g. Makuca v Št. Andrežu kron 950.

Slavnemu učitelstvu tolminskega okraja v znanje in ravnanje. — Resitev vis. naučnega ministerstva na utok tovariša g. Križmana glede petletnin glasi se tako-le: Vsled Vašega utoka de praes. 5. avg.

1899. je razveljavilo c. kr. ministerstvo za bogočastje in uk s svojim odlokom z dne 5. januarja t. l., št. 30732, odlok c. kr. dež. sol. sveta z dne 27. junija 1899. št. 651, s katerim se Vam je odrekala pravica do druge petletnine od 17. dne novembra 1898. naprej, ter določilo, da imate dobivati to doklado od dneva, ko Vam preteče službeno desetletje po prebitem izpitu učiteljske sposobnosti, ako se vjemajo druge zakonite zahteve.

V § 12. zakona z dne 15. oktobra 1896., dež. zak. št. 30. je namreč izključena vzvratna moč novih zakonitih določeb edino le, v kolikor se tičejo te določbe že priznanih petletnin pred 15. okt. 1896.

Ako bi se pa tolmačil navedeni paragraf v nasprotnem smislu, bi ne imel § 5. istega zakona, s katerim se je nameravalo v nasprotstvu k določbam zakona z dne 10. marca 1870. dež. zak. št. 18. poboljšati učiteljskemu osebu gmotno stanje, nikakega vpliva na gmotno stanje tistih učiteljskih oseb, ki so uživale starostne doklade že pred uveljavljenjem novega zakona.

O tem Vas obveščam vsled odloka c. kr. dež. sol. sveta z dne 31. januarja t. l. št. 99. z opazko, da se Vam nakaže druga petletnina s posebnim dekretom.

Predsednikov namestnik: Finžgar, I. r.

Na podlagi postav z dne 15. oktobra 1896. in navedene razsodbe vis. naučnega ministerstva je bil stavljen v seji pomnoženega okraj. sol. sveta dne 22. t. m. primeren predlog, ki je bil enoglasno sprejet. Vsled tega sklepa priznane petletnine po 15. okt. 1896. imajo za podlago dan izpita učiteljske sposobnosti glasom omenjene postav in min. rasodbe.

V dosego povrnitve morebitnih diferenc prizadetih učiteljev naj se vsakdo sam pozuri ter dokaže na pristojnem mestu razliko mej dnevom izpita uč. sposobnosti in dnevom def. imenovanja, kakor tudi, za koliko so se mu dohodki petletnine prikrajšali.

G. tovarišu Križmanu pa smo hvaležni na tej pridobitvi.

V Tolminu, 22. febr. 1900.

And. Vrtovec.

Vojaški nabori. — Letos bodo vojaški nabori: v Gorici (za okolico) 24., 26., 27., 28. in 29. marca, (za mesto) 30. in 31. marca; v Ajdovščini 2. in 3. aprila; v Kanalju 5. in 6. aprila; v Tolminu 9. in 10.; v Cerknem 17. in v Kobaridu 19., v Bovcu 21. aprila; v Sezani 23. in 24. marca, v Trzinu 3. in 4. aprila, v Červinjanu 5., 6. in 7. apr.; v Gradiscu ob Soči 21. in 22. marca.

Dr. Jos. Pavlica o delavskem vprašanju. — Na občnem zboru „Kat. slov. del. društva“ si je bil privoščil g. dr. Jos. Pavlica naš članek o delavcu. G. dr. je gotovo prepričan, da tako je z delavstvom v naši deželi, kakor je pisano v „Soči“ po treznem opazovanju dejanskih razmer, in nič drugače, toda to mu ne služi v njegovo svrhu, ker on hoče biti popularen, hoče veljati za pravega in edinega delavskega prijatelja; zato pa potrebuje drugega načina razpravljanja o delavskem vprašanju pri nas. Iztrgal je iz članka par stavkov ter jih mrcvaril in rezal kakor neusmiljen mesar sedaj na dvoje sedaj poteži. Rekel je tako približno: da „Soča“ piše, da pravega delavstva pri nas ni, da znak prave delavske organizacije je očitno revolucionarno gibanje, ker gre proti hijerarhiji, birokraciji in plutokraciji. Ta stavek mu je tako ugnjal, da se je razsrdil g. dr., razbijal po mizi, kričal: sem naj pride, kdor je to pisal! ter v popolno dosego efekta si privoščil par „kletvic“, kakor: „primojdunej“ in „vraga!“ — G. dr. Pavlica je razumel gotovo prav dobro, da tisti članek govori prvotno o pravem delavskem stanju, kakor je isti v velikih delavskih središčih, n. pr. v Parizu, Londonu,

Berlinu, na Dunaju, itd. ter da potem preide na naše malenkostne razmere v naši mali goriski deželi. Po tem ko je člankar pojasnil kako delavstvo imamo drugod in pri nas, ko je dejal, da ne krati organizacije onemu pravemu delavcu, pravi o naših delavcih:

„In kjer se dviga pravi delavec v naši deželi, nočemo mu kratiti pravice, niti dolžnosti, da se udeležuje tega splošnega svetovnega revolucionarnega gibanja za izboljšanje svojega položaja. Zaradi tega smo za organizacijo delavca tudi v splošnem pomenu, kakor se ga rabi pri nas, t. j. vsakega človeka, ki si služi svoj kruh, in je odvisen od tujega gospodarja, naj si že bo obrtnik, pomočnik ali kmetijski delavec ali kaj takega. Smoter pa, kateri moramo imeti pri organizaciji tega delavstva v širšem pomenu, ne temelji na onih velikih nagibih, ki dvigajo delavstvo sveta proti velikemu kapitalu (torej odpade znak del. organizacije očitno revol. gibanje proti hierarhiji itd. kakor zgorej.) marveč vodi nas načelo humanitete, namreč zboljšanje gmotnega in npravnega položaja tega delavstva v širšem pomenu.

Da to doseže, mu priznavamo tudi lastno organizacijo. Ta splošna organizacija postaje posebno važna za Gorico iz razloga, ker se odvisen človek najpreje potuje, in ker iz delavskega našega stanu tuji živelj dobiva največ vitalnih svojih močij. Kakor smo postavili goriski Slovenci v prvo vrsto potrebo organizacije trgovskega in obrtnega stanu, v drugo vrsto organizacijo veleposestnikov, tako stavimo na tretje mesto posebno nujno potrebno organizacijo delavstva v Gorici in drugod po deželi.“

Torej, kaj je tako huđega v teh stavkih, da se je razgrel g. dr. ter celo razbijal s svojo posvečeno roko po neposvečen mizi? Vodil ga je pri tem le namen, nahujskati delavce proti naši stranki ter storiti samega sebe popularnega!

Sploh se pa nam zdi, da ne spadajo take reči na občni zbor. Kaj imajo delavci od tega? Nič drugega, kot da se po nepotrebi jeze nad domišljenimi nasprotniki, pomagano jim pa ni nič. G. doktor bi storil pač bolje, da razpravlja pred delavci druge koristne reči nego da jih hujska. — Tako mrcvarjenje naših mislij o delavstvu, kakoršno si je spogal v nedeljo dr. Pavlica, pač ni dostojno katoliškega duhovnika, ki hoče biti ljudski prijatelj! Od takega postopanja in pa pozdrava in blagoslova iz Rima pa tudi nimajo delavci nič! Pridenimo se Licanovo pridigo o klerikalizmu, po tem razvidimo, da se je vodilo na tem občnem zboru delavce večinoma le po političnem polju, in sicer na neposten način, ker razlaganja so bila tendenciozno zavita in delavci so bili nalagani! Tako rešujejo naši klerikalci delavsko vprašanje na „katoliški podlagi!“

Dr. Jos. Pavlica — kandidat za državni zbor. — V nedeljo si je spogal g. doktor tudi trditve, da „Sočina“ stranka je izračunila, da dr. Gregorčič v V. kuriji ne bo več izvoljen, da potem bi bil kandidat on dr. Pavlica, katerega radi tega mi že sedaj napadamo. No, kar se tiče tega, povemo g. dr., da že dlje časa je čuti med nami vesti, da dr. Pavlica dela pred vsem z delavci na to, da bi bil izvoljen drž. poslanec v V. kuriji. V tem mnenju nas potrjuje tudi njegov nedeljski nastop na Gorisčeku, ki je imel tako nekako očitne znake po reklami za prihodnjo državnozbornsko volitev v V. kuriji! Pa pustimo to za danes, saj se bomo se videli, g. doktor!

O klerikalizmu. — V nedeljo na občnem zboru „Kat. slov. del. društva“ je pridigal g. Ličan, kapelan v Št. Petru, o klerikalizmu. Kaj je vse pripovedoval, tega ne bomo tu naštevati, ker ni zanimivo. Zanima nas le zaključek. G. kapelan je razlagal, da „roč s klerikalizmom!“ pomeni „roč s katoliško cerkvijo!“ Da to ni res, o tem je prepričan vsakdo, kdor opazuje protiklerikalno gibanje po Slovenskem. Vera in cerkev ostane nedotaknjeni, boj proti klerikalizmu pa pomeni boj proti izrodu med duhovniki in proti njihovim privržencem. Današnji dan nekateri duhovniki, zlasti mlajši, hočejo biti na vsak način osrečitelji ljudstva s tem, da snujejo delavska društva, bralna, konsumna, zadruge, posojilnice, da se utikačjo preveč v volitve, v občinske reči, v solo, itd., s čemur vežejo s pomočjo svojega stanovskega upliva nerazsodne ljudi naše ter jih izkoriščajo v svoje namene, ki so: nadvlada nad vsemi drugimi. Tako se odtujujejo svojemu pra-

venu poklicu; ljubše jim je, računati, koliko stane krompir, dobra kapljica, blago za žensko in moško obleko, moderca, krila itd., nego brigati se za dušni blagor svojih ovčic. Pravi duhovnik dobi v svojem poklicu toliko lepoga, vzvišenega dela, da mu ne more ostati časa na razpolaganje za nelepe politične in druge namene, razven ako zanemari svoje stanovske dolžnosti. To, kar počno nekateri duhovniki današnji dan, presega že vse meje. Dr. Jos. Pavlica hujša delavce, proti njihovim delodajalcem ter proti naši stranki. Za časa zadnje državnozbornske volitve je med drugimi nekdo pridobil, da mora iti k spovedi, kdor voli dr. Staniča, v gorah pa je neki kurat vskliknil: Ako me ne volite za volilnega moža, pa vas zapustim! In zakaj se je slo. Slo se je za blagor zapuščenega slovenskega naroda na Goriskem, kateri bi bil dobil v dr. Staniču nevstrahnega zagovornika na Dunaju, kakor ga potrebujemo; tako pa je temu narodu, za kateri tisti duhovniki-fanatiki „gorci“ v besedah, pridobljeni z njihovo pomočjo poslanec-statist! Tako je klerikalno delo!

„Po delih jih spoznate!“ in po delih tudi spoznavamo klerikalce, in iz njihovega delovanja si tudi moremo tolmačiti, kaj je klerikalizem! — Poglejte župnika — župana Grčo v Sempasu! Koliko prepira in sovraštva je v Sempasu županiji, odkar obstoji tam takozvana „Grčeva stranka“, ki je sedaj na krmilu!... In marsikaj takega je tudi drugodi! Zato pa hira ugled duhovskega stanu, zato se čuje vedno več in več preklinjevanja tega stanu, zato peša vera itd.... Poznamo v naši deželi še duhovnike, ki so res duhovniki v pravem pomenu besede, in tem bodi vsa čast! Mi se ne bojujemo proti duhovskemu stanu kot takemu in tudi ne proti pravim duhovnikom, pač pa proti onim, ki tako pogubonosno posegajo v naše javno življenje kakor dr. Pavlica, župnik-župan Grča in drugi! Ti so nositelji tistih zloglasnih klerikalnih idej, ki hočejo razkrojiti vso človeško družbo ter potegniti naše večji del iste, da bi potem samooblastno gospodarili, čeprav ne v blagor ljudstva! In ta naš boj je tudi v dobrobit vere in cerkve, kajti ako se bo klerikalizem razširil, bosta trpeli v isti meri razširjanja vera in cerkev, in kadar se ljudstvo docela za v e, kam stremi klerikalizem, utegnejo nastati hudi časi za cerkev, ker sodilo jo bo po — božjih namestnikih! Zato pa kličemo že danes: Proč s klerikalizmom, ki je pogubonosan na vse strani, proč z njim!

Č. g. Ličanu pa priporočamo, da naj premišljuje, kako je vedoma in hotoma „farbal“ svoje poslušalce, trdè, da „proč s klerikalizmom!“ pomeni „proč s kat. cerkvijo“!

Dogodbica o plesu. — V Ozeljanu so imeli ples. Brhko dekle si je hotelo zagotoviti fanta, „ki jo popelje plesat“. Dalo je fantu 8 kronic „na roko“, da bo bolj vezan na njo. Ali fant je denar zapil že pred plesom in dekle je ostalo „brez fanta“. — Brata sta sklenila masčevanje. Nezvesti fant ima še jednega brata; obema je bila namenjena kazen, da jih dobita po grbi. Brata zaljene punce sta napadla una dva, a ta sta bila bolj močna in spretna, da sta jih dobila napadalca prav „neposteno“ po glavi in po grbi. Prihiteti je moral zdravnik in duhovnik s sv. oljem. Naposled bo govoril še sodnik.

Živino-zdravnik v Gorici. — Pred dobrim mescem se je nastanil v Gorici (topničarska vojašnica Frana Josipa) diplomovani živinozdravnik p. Fran Pirnat, ki je vedno pripravljen p. t. slovenskemu občinstvu pomagati proti vsakovrstnim boleznim vseh domačih zivalij. Opozarjamo na g. živinozdravnika Pirnata zlasti posestnike z dežele.

Torej Bohinj. — Dolgo časa smo ugibali, kod bo tekla druga železnica do Trsta. Zagovarjali smo tako-zvano predelsko železnico, katera je bila po našem mnenju naj-prikladnejša za našo deželo pa tudi za zvezo z drugimi. O tem se je pisalo jako pogostoma v „Soci“, kjer je bilo čuti prav mnogo mnenj in nasvetov; po veliki večini je bilo prizadeto ljudstvo za to progó. Ko je bila sprožena misel o bohinjski železnici, smo izražali svoje pomisleke, ali pustili smo, da se je v listu obravnavalo tudi o tej zvezi, ker zadeva tudi lep del naše dežele, čeprav nikakor ne tako, kakor bi to delala predelska. O tem mora biti prepričan vsakdo, kdor le pozna zemljevid naše dežele. Kakor pa vidimo, predelske železnice ne bo, marveč bohinjska. V četrtek je predložil železniski minister Wittek drž. zboru načrte za vse projektovane železnice. Vlada zahteva zanje kredita

344 milijonov kron. Druga železniska zveza s Trstom bo sestavljena iz železnice čez Ture, železnice čez Karavanke, železnice skozi Bohinj in končno iz železnice do Trsta. Proga bo tekla od Tur do Celovca, čez Beljak, Jesenice, Bled, Bohinj, Sv. Lucijo, Kanal, Gorico, Rihemberg, Štanjel, Opčino do sv. Andreja v Trstu. Železnica čez Ture bo dolga 77 km. ter bo stala 60 milij. kron; čez Karavanke bo dolga 70 km, stroškov bo 44 milij. kron; skozi Bohinj 31 km, stroškov 60 milij. kron, in konec bo dolg 53 km, stroškov bo 18 milij. kron.

Kakor se kaže, pridemo vendar enkrat do neke železniske zveze v deželi, sicer ne do take, kakor se je želelo, ali nekaj le bo! Zato le želimo, da obvelja že to, kar je projektovano, ter da se sploh že enkrat kaj zgradi.

Postaje na tej železnici v naši deželi bodo v Podbrdu, Hudijužni, Grahovem, pri Sv. Luciji, v Avčah. Kanalu, Plaveh ter pri „casa rossa“ v Gorici, potem v Renčah, Prvačini, Rifemberku, v Štanjelu, Koprivi, Duhovljah, na Opčini, odkoder stete železnica v Trst k sv. Andreju.

Železnico bo mogoče zgraditi tekom 3 let. **Prav avstrijsko!** — Tako je vskliknil neki slovenski javni funkcionar v Gorici, ko je dobil od tukajšnje c. kr. okrožne sodnije tako-le posiljatev: Na zavitku napis na vrhu: Kreisgericht Görz, naslov laški: Signor itd.; odlok, ki je tičal v zavitku, je bil pa slovenski. — Taka je ta toli hvalisana avstrijska ravnopravnost, da okrožna sodnija v Gorici pošlje znanim Slovincem v mestu slovenski odlok z laškim naslovom pod nemško tvrdko! Tudi lep prispevek k trditvi, kako se naše sodnije v Gorici „poslovenjajo“!

Goriška pošta v službi irredente. — Odkar je v Podgori podružnica glavne pošte v Gorici (katere podružnice so se branili, ker Podgorcem ne služi dobro), dostavlja ista vsa pisma, ki so namenjena strankam v „Piedimonte“! Prejšnje čase, ko se ni bilo pošte v Podgori, je g. župan Klancič zavračal taka pisma, ker „Piedimonte“ ne obstoji ampak le Podgora. Oficijelno ime je Podgora in tudi v poštneim imeniku krajev ne dobis imena „Piedimonte“. Kako torej, da c. kr. pošta dostavlja pisma, namenjena v „Piedimonte“, torej v kraj, katerega ni, — prebivalcem v Podgori?! Spako „Piedimonte“ so si izmislili oni zagrizeni laški irredentovci, ki bi za Ločnikom radi poitalijancili še Podgoro, Pevmo, itd. — in slavna c. kr. pošta kar nakrat pozna „Piedimonte“ za Podgoro. Torej zapostavlja uradno ime za laško spako! Ali se ne pravi to, služiti irredenti?!

Ali to ni čudo, če pomislimo na znani slučaj Cesiano-Sežana, in če pomislimo, da za tistim tiči — kakor se sploh govori — nekdo izmed poštnega o s o b j a (povdarjamo o s o b j a ne baš uradnistva)!

O tej reči se bo govorilo tudi na pristojnih mestih.

Predpust. — Opozarjamo na jutrišnji veliki ples v kostumih, ki se bo vršil v prostorih „Slov. Čitalnice“, potem na maskerado „Goriškega Sokola“, ki zaključí v terek predpustno dobo. Veliki čitalniški ples v kostumih kakor tudi maskerada „Gor. Sokola“ obetata biti prav zanimiva. Za maskerado se delajo velike priprave tako, da nadkrili lansko ter stori najdostojnejši konec norčavemu pustu. „Zveza slov. trg. pomočnikov“ v Trstu priredi jutri na korist „Trž. Sokolu“ sijajno maskerado v gledališču „Armonia“.

Pevsko društvo „Lipa“ v Bazovici priredi veselico s plesom v nedeljo dne 25. februarja 1900 v novi dvorani gosp. Josipa Urbančiča, gostilna pri „Lipi“ v Bazovici. Sviral bo Majcenov orkester.

Listnca. — Mnogim dopisnikom o volitvenih homatijah naznanjamo, da nam prostor ni dopuščal, da bi bili vse objavili, kar so nam pisali. Že iz tega, kar smo priobčili, je jasno dovolj misljenje v deželi. Po tej poti dalje! Somisljenike prosimo, naj v bodoče delujejo s podvojenimi močmi v smislu naše narodno-napredne stranke. Molči in delaj!

Razgled po svetu.

Državni zbor. — Otvorjen je bil v četrtek dop. ob 11. uri. Ko se je predstavilo novo ministerstvo, je spregovoril ministerski predsednik tako:

„Čim huji so bili viharji, ki so pretresali to zbornico in katerih spomin bi želeli pokriti s pozabnostjo, tem potrebnejše se nam vidi, da se spominjamo ustavnih pravic in oblasti zbornice. Vlada ni nikakva strankarska vlada. Velike skupine zbornice so večinoma narodne. Vlada, ki bi se naslonila izključno le na jedno istih, bi lahko naleteia na nezaupanje drugih. Mi pa se obračamo objektivno in brez predsodkov do vseh strank;

kajti Avstrija ni jednota narodna država in v njej bivajoči narodi se morajo poravnati. Kakor najtežja dolžnost je vladi poskus rešenja narodnega vprašanja. Vlada ne misli, da bo mogoče doseči mir v nekoliko dneh, istotako ni mogoče rešiti vseh narodnih vprašanj po jedni isti formuli. Narodnih vprašanj se treba lotiti vsakega posebej; umeje se ob sebi, da stvari na Češkem in Moravskem v prvi vrsti kličejo pozornost nase“. O spravniki konferenci je rekel:

„Za sedaj ni možno se reči, ali in kolik pozitivni vspeh bo imela ista. Kar je dosežena dosedaj, utrja prepričanje, da je obrana pot prava in da dovede tudi do cilja, ako ne bodo vnanji dogodki motili posvetovanj.

Po zaključenju konference predloži vlada dotične predloge. Mir se mora napraviti, ker to zahteva prebivalstvo. Ob spoštovanju vsakega narodnega čustva zahtevajo tudi avstrijski narodi onih dobrot, ki imajo za vse jednako vrednost, namreč kulturo in blagostanje. Tej zahtevi hoče vlada vstreti. Zato naj se predloženi proračun razpravlja čim prej; vsekako pa naj se v najkrajšem času dovoli potrebna sredstva za neizogibne investicije“.

Ministerski predsednik je omenil tudi železnice čez Ture in drugo železnisko zvezo s Trstom in dr. Za investicije in železnice zahteva vlada 500 milijonov, ali razdeljeno na več let. Potem je opozarjal na vodna obeila in na popolnjenje tržškega pristanišča, je povdarjal važnost industrije, poljedelstva in obrti. Tudi v tem pogledu je prišel čas dejanj....

No, taki nastopni govori so navadno lepi in mnogo obetajoči; slično je sedaj pri novem ministerskem predsedniku. Vprašanje pa je: ali ima sredstva, praviti drž. zbor do rednega poslovanja. Kolikor je znano, jih nima, in tudi pri spravnih konferencah vlada ne kaže prave volje, pomiriti Čehe tako, kakor liče. Dokler se pa to ne zgodi, ostanejo brez vspeha vsi lepi ministerski govori! Po eni strani apelujejo na češke poslance, naj storè mir, po drugi pa notejo ugoditi njihovim opravičenim zahtevam! Kako torej naj se rešimo iz neznosnega položaja? — Drugi teden bomo menda že na čistem, kaj bo z državnim zborom!

V seji včeraj je zahteval Stransky, da naj pridejo predlogi nujnosti takoj na vrsto. Predsednik je rekel, da je navada, da pridejo najprej na dnevni red predlogi vlade. Stranskyjev predlog je bil odklonjen. Türk je govoril o vojni v južni Afriki ter obžaloval, da nobena vevlast se ne potz za zatiranje Bure. Vojska uprava slabo podpira trgovino in obrt; zato bo glasoval proti predlogu o rekrutnem kontingentu, o katerem se razpravlja. Minister Giovanelli je rekel, da treba vprašanje o premogorskih stvarkah še proučiti, kar je razburilo socialiste. — Pridhodnja seja bo v ponedeljek.

Škandal v državnem zboru. — Včeraj so nastali v drž. zboru skandali, ker je prišlo zborovanje pozneje, kakor je bilo napovedano. To pa radi tega, ker je hotel imeti sejo nižjeavstrijski dež. zbor, katere bi se bili udeležili prizadeji poslanci. Schönerer, Bielhlawek, Wrabetz, Wolf, itd. so se obsipali z raznimi „ljubeznjivostimi“, vsled cesar so nastali skandali. Tudi zausnice bi bili kmalu delili, ker Bielhlawek je zmerjal Kareisa z „böhmscher Saujud“, kar je preprečil Daszynski. — Čehi so začeli obstrukcijo s tem, da so zahtevali glasovanje po imenih!

Nemčija v trozvezi. — V ogerski državni zbornici je te dni poslanec Major povedal nekaj britkih resnic. Rekel je med drugim:

„Vpliv v trozvezi ima le Nemčija. Le-ta je napravila že velike investicije v Mali Aziji in si je tam že najela pristanišče. Nemčija potrebuje trozvezo za ustvarjanje velike nemške jednote. Sosebno pa si išče najkrajše poti do vztoka. Interes Ogerske pa zahteva, da ne pride do te nemške jednote, katere glavni cilj je posest tržškega pristanišča, ki bi bilo za Nemčijo neprecenljive vrednosti, ker bi jej zagotovilo gospodstvo na sredozemskem morju. Ze Bismark je rekel: Trst ne sme nikdar pripasti k Italiji!“

Naša vnanja politika dobiva smer — iz Berolina. Ta vpliva na notranjo, in posledica je, da Nemčija preko nas in čez nas siri svoj vpliv na vse strani, dokler Avstrije popolnoma ne podjarmi! In državniki, ki bi hoteli to preprečiti, Avstrija — nima!

Klub poljskih državnih poslancev je izdal komuniké, v katerem pravi: Poljski klub, zvest načelu, da varuje ugled in moč države, je mnenja, da se ima nemudoma rešiti predloga o kontingentu novincev, ter je sklenil, uporabiti ves svoj vpliv, da se reši ta predloga čim prej, in sicer rešnim parlamentarnim potom.

V gosposki zbornici je podal ministerski predsednik slično izjavo, kakor v državnem zboru. Vlada računa na podporo gosposke zbornice gledè na vse, kar treba upoštevati v dosego notranjega miru in napredka na vsakem polju. O vladni izjavi prično jebato v jedni prihodnjih sej.

Vojna v južni Afriki. — Po uradnih izkazih je bilo v vojni v južni Afriki Angležev ubitih 1883; ranjenih 5796, njetih ali izgubljenih 2648, skupaj torej 10.327 mož. Od ranjenih jih je umrlo se 280. — Število zločincev na Angležkem se je jako pomanjšalo, odkar traja vojna v južni Afriki. Razni življi dvomljive vrednosti se nahajajo na bojišču v južni Afriki.

Iz Modder-Riverja poročajo, da je napadla angleška divizija taborišče Cronjevo pri Koodoosrandu na reki Modder. Bitka je bila huda, Buri so izgubili baje 800 mož. Angleži pišejo, da Cronje je prošil za premirje, katerega pa Angleži ne dovole, ker naj se uda ali bje do smrti. Izjavil je posledno, da se namrec hoče biti do smrti! Angleži so baje obkolili Cronjeja, da ni več pomoči.

Buri so sklenili, opustiti obleganje Ladysmitha, da bodo imeli na razpolaganje svoje čete v obrambo transvalске meje. — Kroži vest, da Ladysmith je osvobojen. Potrjena ta vest se ni. — Poročila trde, da v zadnjih dneh je bilo več prask in manjših bojov med Buri in Angleži; Buri da bi bili potisnjeni iz raznih pozicij. — Te dni so ukrali na Reki veliko število konj, namenjenih za vojno v Afriki. Angleški agentje hodijo po ruskem Poljskem ter najemajo ljudi za vojno. Trdè da jih je odpotovalo že več na Angleško.

General Macdonald je bil nevarno ranjen v bitki pri Paarderkop, kjer so imeli Angleži 146 mrtvih. — Širi se se nepotrjena vest, da Cronje se je moral udeti z 8000 možmi in 20 topovi.

Šola v hlevu. — V blaženi Italiji v Berleziju imajo šolo v — hlevu! „Šola“ je velika, ker v njej je 30 konj, krav, mežgov itd. Poleg njih hodi v to „šolo“ 30 učencev; ti sedè na zemlji, za noge pa imajo izkopane jamice. Učitelj ima 50 gld. plače in prosto stanovanje v „soli“. Lepa slika iz dežele „avite culture“! Tam naj bi delala „Lega nazionale“!

Raznotero. — Angleži vabijo perzijskega saha na obisk v Anglijo. Brez dvoma ga hočejo spraviti do tega, da bi so protivil razširjenju ruskega vpliva v Aziji! — Španska kraljica je razdelila med pogorelce v Aterquines 20.000 peset. — Sultan je podelil soprogi francoskega predsednika Loubeta veliki kordon reda šefalat. — O stvarkah je povedati to, da položaj na sploh je nespremenjen. V Kladnu je nekdo ustrelil na rudarje, ko so šli na delo. — Ravnatelj na „Carls-theatru“ na Dunaju Jauner se je ustrelil. — Rusi zahtevajo od Turčije, da gledè železniskih prog ob perzijski meji ne storè nikakega končnega sklepa, dokler oni ne določijo načrtov za železnice v Perziji!

Narodno gospodarstvo.

Za trgovino. — Ministerski predsednik dr. Körber je rekel gledè na trgovino v drž. zboru v četrtek:

„Minister za trgovino predloži skoro potrebne načrte. Vlada pojde vsakomur na roko v interesu obrti, trgovine in izvoza. Vlada se bo bavila vestno z vprašanjem strajka v rudnikih, enakomerno oziraje se na interese produkcije in prizadevanje delavstva gledè plač in delavnega časa; uvela je že pripravljala dela in gotovo izpolni svojo obljubo. Min. predsednik je opozarjal, da trgovinske pogodbe skoro potečejo in da je potrebno, da se hitro odobre dogovori z Ogersko. Naznanivši razne zakonske načrte je zaključil: materijalna in kulturna vprašanja trkajo s silo na vrata državne vlade; zato ni smeti odvracati teh vprašanj radi tega, ker narodna se niso rešena. Prosi torej zbornico, naj narodni prepír omeji vsaj toliko, da pri tem ostane odprta pot za duševne in gospodarske potrebe države“.

Dognana reč je, da gospodarstvo v Avstriji je tako zavoženo, da bo treba dolgo časa, predno se dokopljemo do bojsih odnosajev. Sosedne države in druge hite preko nas s trgovino, in Avstrija se ne gane! Rajši se bavi s tem, da vzdržuje umetno nadvlado Nemcev in Lahov ter tisci Slovence proč od ravnopravnosti! Propadanje naše trgovine občutimo vsi vedno občutljiveje, ali tam gori na Dunaju nimajo smisla za povzdigo iste. Na prazne govoričarske obljube pa ne damo nič. Od obljub ne moremo živeti, marveč le od dejanj!

Informacijska pisarna „Trgovskega in obrtnega društva za Goriško“ v Gorici je že v lepem cvetu. Že sedaj more podati 152 informacij o trgovcih in obrtnikih in sicer: 120 o domačih, 32 o ptujih. V kratkem — tekom 1. meseca — ji pa bude

mogoče najbrže dati informacij o vseh trgovcih in obrtnikih na Goriškem. Informacije so in bodo vestne, pravične in strogo nepristranske. — Te dni se raznim trgovcem in obrtnikom razposljejo vprašalne pole s poukom: zakaj treba dati natančnih in vestnih podatkov o svoji obrti ali trgovini informacijski pisarni „Trgovskega in obrtnega društva za Goriško“ v Gorici.

O važnosti in pomenu informacijske pisarne bi se moglo napisati cele članke. Za danes tega ne storimo, ali v bodoče (v terek) se pa ozremo na to, na kar že danes opozarjamo. Upamo pa, da bo naše obrtništvo in trgovstvo krepko podpiralo „Trgovsko in obrtno društvo za Goriško“ v takih in podobnih podjetjih.

Proti podraženiim dopisnicam. — Industrijalci, denarna podjetja in trgovci v Prerovu so v dogovoru z mestnim svetom podali na c. kr. pošto in telegrafsko ravnateljstvo petico, v kateri zahtevajo, da naj dopisnice imajo ceno 4 vinarjev ne pa 5 in da naj se odpravi dostavnina pri denarnih in vrednostnih pošiljkih.

Avstrijsko železnice so l. 1899. prevozile po uradnih datih 144,650,704 osebe in 104,225,882 ton blaga, tedaj za 21 milijonov oseb in za 4 milj. ton več nego l. 1898. Denarni promet je znašal l. 1899. 289,027,173 gld. Daljava vseh železničnih prog je tvorila 18,469 kilometrov.

Washingtonova luč. — Dosedaj smo poznali kot najdovrsnejšo luč — elektriško. Sedaj pa se piše, da bode elektriško zamenila Washingtonova luč, ki je intenzivno bela in popolnoma mirna. Imenuje se po iznajdbeniku svojem Jurju Washingtonu iz Newyorka.

Damast-Seiden-Robe fl. 9:00

und höher! 12 Meter porto-und zollfrei zugesandt! Muster umgehend; ebenso von schwarzer, weisser und farbiger **Heeneberg-Seide** von 45 Kr. bis fl. 14:65 per Meter
G. Heeneberg, Seiden-Fabrikant (k. u. k. Hof). Zürich. (4)

Štev. 137
op.

Razglas.

Naznanja se, da
javna dražba
zastavil IV. četrtleta, t. j. mesecev
oktobra, novembra in decembra 1898.
začne v ponedeljek, 12. marca 1900
ter se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke.
Ravnateljstvo zastavnice
in z njo združene hranilnice.
V Gorici, 12. februarja 1900.

Resna ženitev!! Slovenski posestnik v goriški okolici z okroglo glavnicco 50 tisoč kron, 60 let star, krepke in prijazne zunanosti, želi poročiti pridno ter uzorno 30-40-letno gospodično ali vdovo z dobo 4 do 8 tisoč kron. Le resne ponudbe naj se blagovoljno pošiljati na naslov: „Resna ženitev“ na upravništvo „Soče“.

Poštna odpraviteljica

izveščana ter večša slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, išče službe.
Naslov pove naše upravništvo.

Poroka. Državni uradnik, ugledne zunanosti, star 36 let, s štirimi, do 11 let starimi otroci, želi poročiti blago in pametno gospodično ali vdovo, lepih lastnosti in pridno, k večjemu 36 let staro, s primerno dobo. — Ponudbe z družinskimi in premoženjskimi razmerami, po možnosti s fotografijo, naj se pošiljajo na: „Tajnost“ na upravništvo „Soče“.

Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika ali izvir sreče“

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega da more sebe in druge blažiti in prav okati), ter se dobi za predplačilo 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več, a i proti poštnemu povzetju pri **Jožefu Valenčiču** na Dunaju, III. Bez., Hauptstrasse N.o. 84. 3. Stge., II. Stk., Th. 38.

Založnik ozir. prodajalec je voljen vrniti denar ako bi mu kupec poslal knjigo se nezazreano in čisto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana; knjig je malo več.

Razglas Dražbe.

Dne 26. februarja t. l. ob 10. uri predpoldne vrši se pri načelniku cest. odbora v Plavah javna dražba s pisemnimi ponudbami za oddajo kamnolomskega in zidarskega dela pri zgradbi mosta čez Avčni potok.

Ta dela so cenjena z zneskom 17.285 gld. 67 kr. ali 34.571 K 34 h.

Dotične ponudbe previdene s kolekom 1 K katera je dobro zapečatiti in katerim je dodati jamčevino v znesku 864 gld. 28 kr. ali 1728 K 56 h. se morejo uložiti najkasneje do dneva pred dražbo pri zgoraj imenovanem cestnim odboru pri katerim so razgrnjeni na pogled v navadnih uradnih urah tudi tehnični sestavek in stavbeni pogoji.

Cestni odbor ni zavezan sprejeti najnižjo ponudbo, temveč si pridržuje pravico izbrati podvzetnika iz katerega vzroka se bodo zadržale vse jamčevine, dokler ne bode cestni odbor odločil v dotični dražbeni obravnavi.

Cestni odbor

v Kanalu, dne 9. februarja 1900.

Načelnik.

Naznanilo.

Podpisani dovoljujem si naznanjati gg. gostilničarjem, odjemalcem piva, ter slavnemu občinstvu iz mesta in dežele sploh, da otvorim s 1. marcom t. l. dve podružni zalogi piva in sicer:

v Gorici na Kornu na koncu ulice Ascoli štev. 25
(v hiši gostilničarja J. Ciuffarina)

pod vodstvom gospoda Ferdinanda Žagarja in:

na Goričici pri „Rebku“

pod vodstvom gosp. Franca Furlana, gostilničarja in posestnika.

V upanju, da s tem vstrežem čast. gg. odjemalcem iz hribov ter onim iz gornje vipavske doline, ter z ozirom, da vsled povečanja in prenovljenja vrhniške pivovarne, ista izdeluje povsem izborno in dobro pivo — za kar je bila tvrdka v teku tega meseca odlikovana z častno diplomom in zlato svetlinjo na rimski in bruseljski razstavi — se za blagohotna naročila toplo priporočam

Josip Rován,

glavni zastopnik in zalagatelj prve kranjske eksportne pivovarne na p r

T. Fröhlich — Vrhnikar
Gorica, Rabatišče št. 18.

Lepa priložnost

za trgovca na najlepšem prostoru v Gorici se ponuja. Dobi proti kavciji na razpolago raznovrstnega blaga za moške obleke. — Zaslugek je lahko prav lep. Prost je vseh stroškov. Prednost imajo krojači, ki v prostem času dobe tudi delo in zaslužek. — Več pri upravništvu „S oče“.

KAVA

DRUŽBE

SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI.

Ivarina je najboljša cikorija.

ZALOGA

PRI
IV. JEBAČINU

V LJUBLJANI.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si usiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, to je cikorija ali: „Kava družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“

Dobiva se povsod!

Glavna zaloga pri: **IVANU JEBAČINU** v Ljubljani.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

prporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih svetilk za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo S. el.) — tiskarno črk na perilo. (P. cl.)

100 do 300 gld. mesečno lahko zaslužijo osebe vseh stanov in vseh krajev s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srečk, a da ni potrebna glavnicca in nikakava nevarnost. — Ponudbe pod Ludwig Usterlecher, VIII Deutsche gasse 8 Budapest. 101

Zaščitno znamka: SIDRO.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

pripoznano kot izvrstno bol ublažujoče mazilo; za ceno 40 kr., 70 kr. in 1 gld. se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko s „SIDROM“ namreč, iz RICHTERJEVE lekarne in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je prevedena s to zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“
v PRAGU.

Dobi se povsod

Kalodont

pripoznano najbolje sredstvo za čiščenje zob.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.

Gosposka ulica št. 7.

Velika zaloga

vsakovrstnega manufakturnega blaga

ženske in moške obleke

za vsaki stan in vsaki letni čas.

Velika izbira za pustno dobo,

vsakovrstne svitile barve za plesne toalete, volnene in bombažaste. Priporoča se posebno ženem za lepo perilo, krasne obleke, kovtre in odeje, preproge in zavese, za posteljno rabo, žimo, volno, bombaž, blago izvrstno za blazine itd. itd. Priporoča se tudi možkim lepo izbero v perilu: srajce, ovratnike, zapestnice, prsnike, ovratnice za vsako priliko, nogavice, rokavice itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne ter brez pogajanja!

Izšel je za leto 1900.

Kažipot in koledar po Primorskem

z natančnimi podatki

vseh krajev, uradov, trgovcev, obrtnikov itd. itd.

Vdobja se

v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček v Gorici.

Cena: mehko vezan 80 kr., trdo vezan fl. 1:20

Velika zaloga šivalnih strojev in dvokoles iz prvih tovarn.

SAUNIG & DEKLEVA V GORICI

ulica Municipio št. 1, mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16.

Slavno občinstvo naj blagovoli vzeti na znanje, da smo preselili prodajalico iz Nunske ulice št. 16 — na nasprotno stran Via Municipio št. 1. — V Nunski ulici št. 16 smo pa otvorili **mehanično delavnico**, za popravo vsake vrste šivalnih strojev in dvokoles. Slavno občinstvo naj blagovoli sprejeti najsrčnejšo zahvalo, za do sedaj nam izkazano zaupanje, ter za otavljanje v prihodnje dobro in hitro izv. štev. naročil. V zalogi imamo nad 100 šivalnih strojev vsake vrste na razpolago, kakor za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, tudi za umetno vezenje (Stickerer). Nahajajo se tudi v zalogi dvokolesa prvih tovarn kot avstrijskih in inozemskih. Cene so od gld. 90 naprej.

POZOR! — Z nami je vsaka konkurenca nemogoča! — POZOR!

Se toplo priporočamo z odličnim spoštovanjem udani

SAUNIG & DEKLEVA.